

אוניברסיטת חיפה

בית הספר לאמנויות
החוג למוסיקה

קונצרט מיוחד

תבניות בשדה כרומטי

Patterns in a Chromatic Field

(1981)

מאת מורטון פלדמן

by Morton Feldman

(1987-1926)

יום ד', 4 בדצמבר 2013, בשעה 19:30,
בקומה אפס, במשכן לאמנויות ע"ש ד"ר ראובן הכט

מבצעים חברי "אנסמבל מוסיקה נובה":

דן ויינשטיין, צ'לו

שירה לגמן, פסנתר

משך היצירה כשעה וחצי

מורטון פלדמן נולד ב-1926 בניו-יורק למשפחת מהגרים יהודית. להוריו הייתה חנות לבגדי ילדים, ופלדמן עבד בה עד שהגיע לגיל ארבעים. הוא החל ללמוד מוסיקה כשהיה ילד. עם סיום לימודיו בבית ספר תיכון, ב-1944, החליט להמשיך ולהתקדם במוסיקה באופן פרטי. זמן קצר למד אצל שטפן וולפה (Stefan Wolpe), ובאמצעותו הכיר את אדגר וארז (Edgard Varèse). ב-1950 התוודע לג'ון קייג' (John Cage), הכיר לו את הפסנתרן דיוויד טיודור (David Tudor) והכיר באמצעותו את "האקספרסיוניסטים המופשטים" – קבוצת ציירים אנשי ניו-יורק: דה קונינג (Willem de Kooning), ניומן (Barnett Newman), פולוק (Jackson Pollock), רותקו (Mark Rothko), גסטון (Philip Guston) ואחרים. פלדמן השתתף באופן קבוע בהרצאות ובדיונים של "מועדון הציירים".

ב-1966 יצא לראשונה לאירופה. ב-1972 התמנה לפרופסור לקומפוזיציה באוניברסיטת באפלו (Buffalo). משרה זאת מילא עד מותו, ב-1987. ב-1976 פגש את בקט (Samuel Becket) וחיבר את האופרה היחידה פרי-עטו, *Neither* לפי טקסט מאת בקט. היצירות שחיבר בעשור האחרון לחייו היו, מבחינתו, פרידה מודעת מן הקהל, וזיכו אותו בהצלחה רבה.

בתחילת דרכו חיבר פלדמן יצירות גראפיות. מנעד כלי הנגינה מחולק בהן לשלושה תחומים – גבוה, אמצעי ונמוך – ועל הנגנים לברור במסגרתם את גובהי הצלילים המדויקים. בשנים 1957-1962 חיבר יצירות שגובהי הצלילים בהן נתונים במדויק, אולם משכיהם חפשיים. בשנים 1963-1969 פיתח פלדמן דרכי תיווי חדשות לביטוי דיוק שונות מבחינה מקצבית. בשנות השבעים שב לתיווי קונוונציונלי והתמקד בתכונותיהם של כלי הנגינה שעברם יצר. החל ב-1977 חיבר פלדמן יצירות בעלות משכים ניכרים, אשר חומרים מוסיקליים חוזרים ונשנים מופיעים בהן בוואריאנטים מעודנים.

היצירה **תבניות בשדה כרומאטי** לצ'לו ולפסנתר חוברת ב-1981. ניכרת בה כפיפותה של הקומפוזיציה של פלדמן למצלולים כשהם לעצמם. הוא אמר: "אני מרגיש שאני מקשיב לצלילים שלי, ואני עושה את מה שהם אומרים לי, ולא הם את מה שאני אומר, בגלל שאני חייב לצלילים אלה את כל חיי". ברגעים מסוימים במהלכה, היצירה נפתחת לצלילי הסביבה. הכוח המניע שלה מצוי בתקשורת שבין המוסיקאים המבצעים. לכאורה, היצירה מתקדמת ללא מטרה, אולם כל התגלמות מובהקת מאוזנת וממוזגת באמצעות הנגדה. תבניות צליל חוזרות ונשנות נשחקות על ידי השינויים הקלים הנחשפים בחומר הצלילי בכל פעם שהוא מוצא מן הכוח אל הפועל. מחוות צליליות מסוימות מופיעות פעם אחת ויחידה. בכך מסוכלת כל ציפיה מסתמנת. פלדמן השכיל ליצור חלל צלילי שהגורמים בו מנותקים זה מזה, ובוודאי ממערך פונקציונאלי. כך נזדקקו רוגע, סבלנות ורוחניות המתבטאים בקשב עוקב ומרוכז אחרי צלילים כישויות בנות-קיימא. היצירה חדורה היעלמויות וזיכרונות, והולכת לעולמה, בסופו של דבר, בשיבה טובה.

(יובל שקד)

דן ויינשטיין הוא צ'לן ומוסיקאי רבגוני ומופיע הן כסולן והן כנגן מוסיקה קאמרית ומוסיקה חדישה בישראל ובעולם. הוא משתתף תדיר בפרויקטים המשלבים מחול, תיאטרון ומוסיקה מאולתרת. בוגר בית הספר למוסיקה ע"ש בוכמן-מהטה בכיתתו של מר הלל צרי. המשיך לימודיו בפריס אצל ברברה מרשינקובסקה ומארק דרובינסקי. זכה במלגת זלצקי ללימודי מוסיקה קאמרית בבית הספר הגבוה למוסיקה "אקול נורמל דה מוזיק" ע"ש אלפרד קורטו ובמלגת קרן קאופמן, פריס. ביצע יצירות רבות מאת מלחינים ישראלים, רובן בביצועי בכורה, ושיתף פעולה עם המלחינים סטיב רייך, ג'איה קאנצ'לי, בטסי ג'ולאס, מישל מרלה, ג'ון זורן ורבים אחרים. הקליט לרדיו ולטלוויזיה לאיגוד השידור האירופי בצרפת ובישראל.

שירה לגמן היא פסנתרנית ומופיעה בריטילים ובקונצרטים קאמריים. כמו כן, היא מעורבת רבות בפרויקטים הכוללים אמנות פלסטית, אמנות וידאו ומוסיקה חדישה. מ-2006 היא חברה ב"אנסמבל מוסיקה נובה" ובמסגרת זאת ניגנה תחת שרביטם של ז'ולט נאג', אילן וולקוב ועומר ולבר. היא בעלת תואר שני מטעם ביה"ס למוסיקה ע"ש בוכמן-מהטה, אוניברסיטת תל-אביב, ותעודת אמן מטעם ניו-אינגלנד קונסרבטורי, שם השתלמה בהדרכתו של הפסנתרן אלכסנדר קורסנטיה.

אנסמבל מוסיקה נובה הוא קולקטיב של מוסיקאים ואמני סאונד, שפועלים יחד כמבצעים וכיוצרים להעשרת הדיאלוג בין עולם המוסיקה, שהיא ביסוד האנסמבל, לבין אמנויות אחרות, וביניהן וידאו, מחול ותיאטרון. דיאלוג זה נוצר תוך שימוש בטכנולוגיה עכשווית ליצירה רבגונית. הקבוצה יוזמת הזמנת יצירות אצל מלחינים ישראלים ואת ביצוען בקונצרטים ובהקלטות רדיו ותקליטורים. עד כה הביאה הקבוצה יותר מ-170 יצירות מאת מלחינים ישראלים לביצוע בסדרות הקונצרטים השונות שלה, הנערכות בקביעות באולמות שונים בארץ – מוזיאון תל אביב לאמנות, מועדון לבונטין 7, מוזיאון חיפה לאמנות, המרכז למוזיקה ע"ש פליציה בלומנטל, תיאטרון ירושלים, התיבה, ובחללים אלטרנטיביים שונים. בשנים האחרונות חברה הקבוצה אל מלחינים ומבצעים בינלאומיים רבים, ומקצתם נטלו חלק פעיל ביצירה עצמה, ובהם בטסי ג'ולאס, מייקל פיסארו, ג'יי אלן-יים, אנאה לוקווד, אנתוני ברקסטון, ג'ניפר וולש, דיוויד גראבס, מריו קרולי, ופיטר אדוארדס.

האירועים הקרובים:

11.12.2013 בשעה 19:30, במשכן לאמנויות ע"ש ד"ר ראובן הכט, אודיטוריום 207:

רסיטל פסנתר בנגינת רן צמח; בתכנית: יצירות מאת שומן ובראמס

20.12.2013 בשעה 11:00, באודיטוריום הכט: **רסיטל עוגב בנגינת אבגניה ליסיצ'ינה** (רוסיה, לטביה)

בתכנית: יצירות מאת באך, סזאר פרנק ואוליביה מסייאן

כדי לקבל הזמנות לכל אירועי בית הספר לאמנויות – קונצרטים, תערוכות והצגות –

כתבו בבקשה ל- gimichal@univ.haifa.ac.il והצטרפו לרשימת התפוצה.